

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات
وکلاء و کارشناسان
رسمی دادگستری

تدوین:
مهدی نریمان پور

انتشارات چتر دانش

عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات و کلاء و کارشناسان رسمی دادگستری/ تدوین مهدی نریمان پور.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۲۳ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۱۹-۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: وکلای دادگستری -- ایران
موضوع	: Lawyers -- Iran
موضوع	: کارشناسان دادگستری -- ایران
موضوع	: Court-appointed experts -- Iran
شناسه افزوده	: نریمان پور، مهدی، ۱۳۷۱-
رده بندی کنگره	: KMHA۶۴ / ۱۲۸ ۱۳۹۸
رده بندی دیویی	: ۳۴۶/۵۵۰۲۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۵۸۳۳۲۲

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات و کلاء و کارشناسان رسمی دادگستری
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: مهدی نریمان پور
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۸
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۳۱۹-۰
قیمت	: ۱۲۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمیبری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منحصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

بخش اول: قوانین	۸
قانون وکالت مصوب ۱۳۱۵	۹
فصل اول: وکیل و شرایط وکالت	۹
فصل دوم: تشکیلات وکلا	۱۴
فصل سوم: حقوق و وظایف	۱۵
فصل چهارم: در تعقیب و مجازات انتظامی وکلا	۱۹
فصل پنجم: مقررات مختلفه	۲۱
قانون کیفیت اخذ پروانه وکالت دادگستری مصوب ۱۳۷۶	۲۲
قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب ۱۳۸۱	۲۶
قانون نحوه اصلاح کانون‌های وکلای دادگستری جمهوری اسلامی ایران	
مصوب ۱۳۷۰	۴۴
قانون تشکیل صندوق تعاون وکلاء و تأمین هزینه‌های کانون وکلاء	
دادگستری مصوب ۱۳۵۰	۴۷
قانون تشکیل صندوق حمایت وکلا و کارگشایان دادگستری مصوب	
۱۳۵۵	۴۸
قانون اجازه پرداخت پنجاه درصد از حق الوکاله‌های وصولی به نمایندگان	
قضایی و کارمندان مؤثر در پیشرفت دعاوی دولت مصوب ۱۳۴۴	۵۱
قانون اجازه وکالت دادگستری به افسران قضایی لیسانسیه حقوق	
بازنشسته نیروهای مسلح مصوب ۱۳۵۱	۵۲
قانون راجع به ترجمه اظهارات و اسناد در محاکم و دفاتر رسمی مصوب	
۱۳۱۶	۵۳
از قانون آیین دادرسی جرائم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی	
مصوب ۱۳۹۳	۵۵
از قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۷۹	۵۶
از قانون مدنی	۶۱
لایحه قانونی راجع به تصفیه و پاکسازی در کانون وکلاء دادگستری	
مصوب ۱۳۵۹	۶۴

لایحه قانونی شمول قانون مربوط به پاکسازی به کارشناسان
رسمی وزارت دادگستری مصوب ۱۳۵۹..... ۶۵
لایحه استقلال قانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳..... ۶۶

بخش دوم: آیین نامه ها ۷۳

آیین نامه ماده هشتم قانون وکالت مصوب ۱۳۱۸..... ۷۴
آیین نامه اصلاح آیین نامه اجرایی ماده ۱۰ قانون تشکیل صندوق حمایت
وکلای و کارگشایان دادگستری مصوب ۲۹ دی ماه ۱۳۵۵..... ۷۶
آیین نامه اجرایی لایحه قانونی استقلال قانون وکلای دادگستری -
مصوب ۱۳۸۸..... ۷۸
آیین نامه صدور جواز وکالت اتفاقی (موقت) مصوب ۱۳۷۸..... ۱۰۱
آیین نامه اجرایی احراز عنوان ضابط دادگستری مصوب ۱۳۹۴..... ۱۰۳
فصل اول: تعاریف..... ۱۰۳
فصل دوم: آموزش..... ۱۰۴
فصل سوم: صدور کارت ویژه ضابط دادگستری..... ۱۰۶
فصل چهارم: مسائل اجرایی..... ۱۰۷
آیین نامه نقل و انتقالات وکلای عضو قانون وکلای دادگستری مرکز... ۱۰۹
آیین نامه اجرایی ماده (۸) قانون تشکیل صندوق حمایت وکلای و
کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۷۷..... ۱۱۴
فصل اول: نرخ و نحوه وصول آن..... ۱۱۴
فصل دوم: تعهدات صندوق..... ۱۱۵
بخش اول: مستمری بازنشستگی..... ۱۱۵
بخش دوم: مستمری از کار افتادگی کلی..... ۱۱۵
بخش سوم: مستمری بازماندگان..... ۱۱۶
فصل سوم: احتساب سوابق..... ۱۱۷
فصل چهارم: نحوه بهره برداری از وجوه صندوق..... ۱۱۸
فصل پنجم: سایر مقررات..... ۱۱۹

آیین نامه مربوط به تعیین میزان و طرز وصول حق عضویت سالانه و کلاء	۱۲۱.....
دادگستری مصوب ۱۳۵۰ وزیر دادگستری با اصلاحات بعدی.....	۱۲۳.....
آیین نامه انتظامی و کلاء دادگستری مصوب ۱۳۱۶.....	۱۲۴.....
آیین نامه راجع به دفتر راهنمایی کانون و کلاء مصوب ۱۳۱۷ وزارت	عدلیه.....
آیین نامه تعرفه حق الوکاله، حق المشاوره و هزینه سفر و کلاهی دادگستری	و و کلاء موضوع ماده ۱۸۷ قانون برنامه سوم توسعه جمهوری اسلامی
ایران مصوب ۱۳۸۵.....	۱۲۶.....
آیین نامه اجرائی قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری مصوب	۱۳۸۲.....
۱۳۲.....	۱۳۲.....
فصل اول: کلیات.....	۱۳۲.....
فصل دوم: شورای عالی.....	۱۳۸.....
فصل سوم: مجامع عمومی.....	۱۴۱.....
فصل چهارم: هیئت مدیره:.....	۱۴۲.....
فصل پنجم: بازرسان.....	۱۴۳.....
فصل ششم: آزمون، کارآموزی، صدور پروانه کارشناسی.....	۱۴۵.....
فصل هفتم: کمیسیون صلاحیت و اولویت های اخلاقی.....	۱۴۶.....
فصل هشتم: دادسرا و دادگاه های انتظامی.....	آیین نامه نحوه تعیین کارشناس برای دستگاه های دولتی مصوب ۱۳۸۷.....
۱۵۰.....	آیین نامه اجرائی اصلاح ماده ۳ قانون راجع به ترجمه اظهارات و اسناد
در محاکم و دفاتر رسمی مصوب سال ۱۳۱۶ و الحاق چند ماده به آن	مصوب ۱۳۷۶.....
۱۵۳.....	فصل اول: تشکیلات.....
۱۵۳.....	بخش اول: انتخاب، اشتغال، تمدید.....
۱۵۷.....	بخش دوم: شورای عالی ترجمه.....
۱۶۰.....	فصل دوم: نحوه اداره.....
۱۶۱.....	فصل سوم: وظایف مترجم رسمی و مقررات انتظامی.....
۱۶۵.....	فصل چهارم: حق الزحمه مترجم.....

از آئین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۱.....	۱۶۸
لایحه جامع وکالت و مشاوره حقوقی.....	۱۶۹
فصل اول: کلیات.....	۱۶۹
فصل دوم: تشکیلات.....	۱۶۹
مبحث اول: کانون‌های استانی وکلای دادگستری.....	۱۶۹
مبحث دوم: شورای عالی وکالت.....	۱۷۶
مبحث سوم: هیئت نظارت.....	۱۷۸
فصل سوم: ورود به حرفه وکالت.....	۱۸۰
مبحث اول: شرایط و موانع ورود به وکالت دادگستری کارآموزی وکالت.....	۱۸۰
مبحث دوم: نحوه برگزاری آزمون، انجام کارآموزی و صدور و ابطال پروانه.....	۱۸۲
فصل چهارم: حقوق و تکالیف حرفه‌ای وکیل.....	۱۸۷
فصل پنجم: مقررات انتظامی.....	۱۹۴
مبحث اول: مجازات انتظامی.....	۱۹۴
مبحث دوم: دادسرا و دادگاه بدوی و تجدیدنظر انتظامی و کلا.....	۱۹۸
مبحث سوم: آیین رسیدگی انتظامی.....	۲۰۰
فصل ششم: صندوق حمایت وکلای دادگستری و کارآموزان وکالت.....	۲۰۵
فصل هفتم: سایر مقررات.....	۲۱۰
انتخاب وکیل توسط اصحاب دعوی مصوب ۱۳۶۹ و ۱۳۷۰.....	۲۱۲
اساس نامه صندوق حمایت وکلاء و کارگشایان دادگستری مصوب ۱۳۵۷.....	۲۱۳
فصل اول.....	۲۱۳
فصل دوم: ارکان صندوق.....	۲۱۳
فصل سوم: مقررات مالی.....	۲۱۸
تغییر عنوان مرکز امور مشاوران حقوقی، وکلاء و کارشناسان قوه قضاییه شماره ۱۳۸۸/۵/۶ م/ط/۸۸۴/۲۷۲۴.....	۲۲۰
آیین نامه ساماندهی حق الوکاله و حق المشاوره خدمات وکلای دادگستری و مشاوران حقوقی در دستگاه‌های اجرایی.....	۲۲۱

بخش اول

قوانین

قانون وکالت

مصوب ۱۳۱۵/۱۱/۲۵ مجلس شورای ملی

فصل اول: وکیل و شرایط وکالت

ماده ۱- وکالت در عدلیه دارای درجات ذیل است:

۱- وکالت در محاکم صلح و بدایت و استیناف و تمیز

۲- وکالت در محاکم صلح و بدایت و استیناف

۳- وکالت در محاکم صلح و بدایت

تبصره ۱- وزارت عدلیه می‌تواند وکالت وکلای درجه ۲ و ۳ را محدود به

حوزه معین نماید.

تبصره ۲- وزارت عدلیه می‌تواند بر حسب ضرورت و احتیاج از داوطلبان

شغل وکالت که معلوماتشان کافی برای درجات سه‌گانه نیست مطابق نظام‌نامه

مخصوص امتحان نموده اجازه وکالت در محاکم صلح یا محقق ثبت یا نزد

مأمورین صلح در حوزه‌های معین بدهد، اگر داوطلب مزبور در حین اجراء این

قانون مشغول وکالت بوده و صلاحیت او برای درجات سه‌گانه فوق تصدیق نشده

است از امتحان معاف خواهد بود این اشخاص کارگشا نامیده می‌شوند.

ماده ۲- اشخاصی که واجد معلومات کافی برای وکالت باشند ولی شغل آنها

وکالت در عدلیه نباشد اگر بخواهند برای اقرای نسبی یا سببی خود تا درجه

دوم از طبقه سوم وکالت بنمایند ممکن است به آنها در سال سه نوبت جواز

وکالت اتفاقی داده شود.

ماده ۳- وزارت عدلیه می‌تواند بدواً به اشخاص ذیل اجازه وکالت درجه

اول بدهد:

۱- به اشخاصی که سابقاً صلاحیت آنان را محکمه انتظامی برای وکالت در

تمام مراحل قضایی تصدیق نموده باشد و محکومیت انتظامی از درجه ۳ به بالا

نداشته باشند.

۲- به اشخاصی که لااقل دارای رتبه پنج قضایی بوده و پنج سال متوالی یا

متناوب خدمت قضایی داشته باشند یا با اشخاصی که شاغل خدمات قضایی در طبقه دوم مقامات قضایی گردیده و مدت پنج سال متوالی یا متناوب اشتغال به خدمات مزبوره داشته و در هر صورت سلب صلاحیت قضایی از آنها نشده باشد.

۳- به اشخاصی که از دانشکده‌های حقوق و سیاسی داخله یا خارجه دارای دانش‌نامه لیسانس یا دکترا هستند و یک سال قضاوت یا دو سال وکالت کرده‌اند.

۴- به کسانی که قبل از اجرای این قانون نه سال سابقه شغل وکالت دارند و یا این که مجموع اشتغال ایشان در شغل قضایی و وکالت نه سال باشد و محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته و در حین اجرای این قانون هم اجازه وکالت در تمام مراحل داشته باشند.

ماده ۴- وزارت عدلیه می‌تواند بدواً به اشخاص ذیل اجازه وکالت درجه دوم بدهد:

۱- اشخاصی که سه سال متناوب یا متوالی اشتغال به خدمات قضایی داشته و سلب صلاحیت قضایی از آنها نشده باشد.

۲- به اشخاصی که از دانشکده‌های حقوق و سیاسی داخله یا خارجه دارای دانش‌نامه لیسانس یا دکترا هستند.

۳- به اشخاصی که قبل از اجراء این قانون شش سال سابقه شغل وکالت دارند و یا این که مجموع اشتغال آنها به خدمات قضایی و وکالت شش سال بوده و محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته و در حین اجراء این قانون اجازه وکالت داشته باشند.

ماده ۵- وزارت عدلیه می‌تواند بدواً به اشخاص ذیل اجازه وکالت درجه سوم بدهد:

۱- فارغ‌التحصیل‌های کلاس قضایی که یک سال سابقه وکالت یا قضاوت داشته باشند.

۲- اشخاصی که قبل از اجراء این قانون سه سال سابقه شغل وکالت داشته و محکومیت انتظامی از درجه سه به بالا نداشته باشند.

۳- به فارغ‌التحصیل‌های کلاس قضایی با یک سال آزمایش یا کسانی که برنامه کلاس قضایی را در مواقعی که وزارت عدلیه معین می‌نماید امتحان بدهند با یک سال آزمایش.

ماده ۶- اشخاصی که به موجب حکم محکمه انتظامی ممنوع‌الوکاله شده‌اند هر گاه موجب حکم صرفاً فقد معلومات بوده می‌توانند از مقررات تبصره ۲ ماده ۱ استفاده نمایند، هر گاه ممنوعیت فقط از جهات اخلاقی بوده پس از پنج سال از تاریخ صدور حکم می‌توانند اعاده حیثیت نمایند مشروط بر این که در مدت مزبور اعمال منافی اخلاقی از آنها مشاهده نشده باشد، هر گاه ممنوعیت از هر دو جهت بوده در صورت گذشتن پنج سال نیز می‌توانند از مورد تبصره ۲ ماده ۱ استفاده نمایند.

ماده ۷- به اشخاص ذیل اجازه شغل وکالت داده نمی‌شود:

- ۱- اتباع خارجه.
- ۲- قضات و مستخدمین دولتی و بلدی و مملکتی در حین اشتغال به خدمت به استثناء استادان دانشکده حقوق که اشتغال به تدریس یکی از شعب حقوقی دارند در صورت اجازه وزارت معارف.
- ۳- کسانی که سن آنها کمتر از ۲۵ سال است.
- ۴- محکومین به انفصال ابد از خدمات دولتی.
- ۵- اشخاصی که مرتکب اعمالی شوند که منافی با شئون وکالت است.
- ۶- اشخاص مشهور به فساد اخلاق و تجاهر به استعمال مسکر و افیون و اعمال منافی عفت.
- ۷- اشخاصی که تحت ولایت یا قیمومت هستند.
- ۸- محکومیت به جنایت مطلقاً و محکومین به جنحه که به موجب قانون مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی یا از شغل وکالت باشند و یا این که محکمه محکومیت مزبور را در حکم خود قید کرده باشد.
- ۹- کسانی که به اتهام ارتکاب جنایت یا جنحه‌ای که به موجب قانون مستلزم محرومیت از حقوق اجتماعی است تحت محاکمه هستند.
- ۱۰- اشخاصی که به امر وزیر عدلیه طبق ماده ۴۷ این قانون از شغل وکالت معلق هستند.

۱۱- اشخاصی که طبق حکم محکمه از وکالت محروم شده‌اند.

۱۲- وکلایی که وجه پروانه وکالت را در موعد مقرر نپردازند.

۱۳- وکلایی که در ظرف مدتی که وزارت عدلیه برای اجرای ماده یک این قانون در هر حوزه قضایی تعیین می‌نماید درخواست پروانه وکالت نمایند.

ماده ۸- اشخاصی که قبل از اجراء این قانون پروانه وکالت نداشته و بخواهند آن را تحصیل نمایند در صورت دارا بودن شرایط مقرر در این قانون باید لااقل مدت یک سال در کانون وکلا عمل بنمایند. عمل مزبور دوره آزمایش نامیده می‌شود.

ترتیب وکالت وکلا را در دوره آزمایش و طرز مداخله آنها را در محاکمات و تمریناتی که طی دوره آزمایش بایستی در امور قضایی انجام دهند وزارت عدلیه به موجب نظام‌نامه معین می‌نماید.

برای وکالت در دوره آزمایش پروانه مخصوص مقرر است و مراحل را که طبق این قانون در دوره آزمایش اجازه داده می‌شود وکالت بنمایند در آن قید می‌گردد. در مورد اشخاصی که دارای دانش‌نامه لیسانس یا دکترا از دانشکده‌های داخله یا خارجه هستند دوره آزمایش فقط برای پروانه وکالت درجه اول لازم است ولی با داشتن سوابق خدمات قضایی یا اداری در وزارت عدلیه وزیر عدلیه می‌تواند آنها را نیز از دوره آزمایش معاف کند.

تبصره ۱- وزارت عدلیه می‌تواند اشخاصی را که مشمول مورد ۲ و ۳ ماده ۳ این قانون هستند از دوره آزمایش معاف دارد.

تبصره ۲- در صورتی که وکیل در دوره آزمایش طبق نظام‌نامه از طرف یکی از وکلا در محاکمات دخالت نماید مسئولیت اعمال او متوجه وکیلی است که او را تعیین نموده و هر گاه از طرف معاضدت قضایی کار به او احاله شود بایستی تحت هدایت و نظارت معاضدت قضایی انجام وظیفه نماید.

ماده ۹- اجازه وکالت درجات ۱ و ۲ و ۳ که مطابق قانون ۲۰ شهریور ۱۳۱۴ تا تصویب این قانون تصدیق شده در صورت تسلیم تقاضاکننده به‌اعتبار خود باقی است.

ماده ۱۰- اشخاصی که می‌خواهند اجازه وکالت تحصیل نمایند باید به دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه تقاضانامه بدهند. ترتیب تقاضانامه را وزارت عدلیه تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۱- دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه در ظرف دو ماه از تاریخ تقاضانامه باید عقیده خود را در رد یا قبول تقاضا در صورت قبول درجه که برای تقاضاکننده در نظر گرفته به مشارالیه یا اقامتگاه قانونی او ابلاغ نماید، در صورتی که تقاضاکننده تسلیم به عقیده اداره مزبور باشد پروانه وکالت در حدود مقررات این قانون صادر می‌شود.

نسبت به تقاضای وکالت اتفاقی دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه هر چه زودتر تکلیف رد یا قبول تقاضا را معین می‌کنند.

ماده ۱۲- اشخاصی که به تصمیم و تشخیص دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه تسلیم نیستند می‌توانند تا یک ماه پس از ابلاغ نظریه دفتر مزبور به محکمه انتظامی رجوع و تقاضای رسیدگی نمایند عرض حال مزبور در مرکز مستقیماً به دفتر محکمه انتظامی و در ولایات به دفتر یکی از محاکم محل اقامت شاکی تقدیم می‌شود و دفتر آن محکمه مکلف است در ظرف سه روز به محکمه انتظامی ارسال دارد تا تکلیف اختلاف در محکمه انتظامی تعیین نشده است رای دفتر مزبور موقتاً معتبر است.

ماده ۱۳- محکمه انتظامی نسبت به جهت اختلاف رسیدگی کرده و با در نظر گرفتن سوابق اخلاقی او رای مقتضی صادر و به دفتر بازرسی و تشکیلات وکلای عدلیه و شاکی ابلاغ می‌نماید. رای مزبور قطعی است.

ماده ۱۴- وکلای عدلیه باید مطابق نظام‌نامه وزارت عدلیه قسم یاد نمایند.

ماده ۱۵- پروانه وکالت باید همه‌ساله مطابق تعرفه ذیل تمبر شود:

برای پروانه وکالت درجه اول ۴۰۰ ریال

برای پروانه وکالت درجه دوم ۲۰۰ ریال

برای پروانه وکالت درجه سوم ۱۵۰ ریال

برای پروانه کارگشایان به تفاوت نقاط از ۵۰ تا ۱۰۰ ریال

برای پروانه وکالت اتفاقی هر دفعه ده ریال

ماده ۱۶- پس از انجام مقررات فوق اسم وکیل در مجله رسمی درج و در لوحه مخصوص ثبت و در اتاق محکمه نصب می‌شود.

فصل دوم: تشکیلات وکلا

ماده ۱۷- وزارت عدلیه در هر محلی که مقتضی بداند کانون وکلا تشکیل خواهد داد.

ماده ۱۸- کانون وکلا مؤسسه‌ای است دارای شخصیت حقوقی از حیث نظامات تابع وزارت عدلیه و از نظر عوائد و مخارج مستقل می‌باشد.

ماده ۱۹- وظایف کانون به قرار ذیل است:

۱- نظارت در اعمال وکلا و تهیه موجبات ترقی علمی و اخلاقی آنها.

۲- معاضدت قضایی (تعیین وکیل برای اشخاص معسر یا بی‌بضاعت) مطابق نظام‌نامه وزارت عدلیه.

۳- راهنمایی و تعلیمات به اشخاصی که در عدلیه یا اداره ثبت مراجعه دارند و از قوانین بی‌اطلاع هستند.

۴- سرپرستی وکلای مبتدی و تنظیم دوره آزمایش آنها.

ماده ۲۰- کانون هر محل به وسیله هیئت مدیره اداره خواهد شد هیئت مدیره مرکب است از رئیس و پنج الی دوازده نفر عضو که وزیر عدلیه از بین وکلا انتخاب می‌کند. اعضاء هیئت مدیره باید حتی‌الامکان از وکلا درجه اول و یا دوم باشند.

ماده ۲۱- انتخاب هیئت عامله کانون با وزارت عدلیه است، رئیس کانون ممکن است از مستخدمین قضایی یا اداری وزارت عدلیه انتخاب شود.

ماده ۲۲- دفتر و اوراق راجعه به وکالت باید مطابق نمونه که کانون مرکز تعیین می‌نماید تهیه شود، درآمد کانون هر محل به مصرف خود آن کانون خواهد رسید.

ماده ۲۳- وکلای عدلیه مکلفند همه‌ساله در سه دعوی حقوقی به‌عنوان معاضدت قبول وکالت نمایند و چنانچه موکل محکوم‌له واقع شود حق‌الوکاله قانونی از آنچه که وصول شود به او پرداخته خواهد شد- پنج یک آن متعلق به کانون است.

ماده ۲۴- کسانی که قدرت تأدیه حق‌الوکاله ندارند می‌توانند از کانون تقاضای معاضدت نمایند مشروط بر این‌که دعوی با اساس و راجع به شخص

تقاضاکننده باشد- طرز تقاضا و سایر شرایط لازمه برای معاضدت قضایی را وزارت عدلیه به موجب نظامنامه معین خواهد نمود.

فصل سوم: حقوق و وظایف

ماده ۲۵- وکلا مکلفند نظاماتی را که وزارت عدلیه برای آنها معین می‌نماید متابعت کنند.

ماده ۲۶- با احراز شرایط ذیل وکیل می‌تواند به درجه وکالت بالاتر نائل گردد:

۱- اشتغال به وکالت لااقل دو سال در درجه سوم و سه سال در درجه دوم.
۲- حسن انجام وظیفه در محاکم مربوطه و حسن انجام معاضدت‌هایی که به او رجوع شده.

۳- ترقی علمی و عملی در امر وکالت.

ترتیب ترفیع وکلا را وزارت عدلیه بر طبق نظامنامه تعیین خواهد نمود.

تبصره- محکومیت انتظامی از درجه ۳ به بالا یک سال بر مدت مقرر در مورد یک این ماده می‌افزاید.

ماده ۲۷- وکلا مکلفند در موقع محاکمه حاضر شوند مگر این‌که عذر موجهی از قبیل فوت یکی از اقرباء نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم و یا ابتلا به مرضی که مانع از حرکت و یا این‌که حرکت جهت او مضر تشخیص شود و همچنین در مواقعی که حوادث قهری از قبیل سیل و زلزله و غیره مانع از حرکت آنها باشد داشته باشند. اطلاع وکیل به محکمه در باب عذری که برای عدم حضور او پیدا شده معتبر است مگر آنکه خلافش ثابت شود در این صورت وکیل به مجازات انتظامی درجه ۴ محکوم خواهد شد.

ماده ۲۸- در صورتی که وکیل در دو یا چند دادگاه اعم از جنایی و غیر آن دعوت شود و جمع بین اوقات ممکن نباشد باید حضور در دیوان جنایی و دیوان کیفر را مقدم بدارد و به دادگاه یا دادگاه‌های دیگر لایحه بفرستد یا در صورت داشتن حق توکیل وکیل دیگری را اعزام بدارد. در صورتی که وکیل در دو یا چند دادگاه غیر از دادگاه جنایی و دیوان کیفر دعوت شود و جمع بین اوقات ممکن

نباشد در دادگاهی که حضور خود را لازم می‌داند حاضر می‌شود و به دادگاه‌های دیگر لایحه می‌فرستد یا در صورت داشتن حق توکیل وکیل دیگری را اعزام می‌دارد. جلسه رسیدگی در هر حال از این جهت تجدید نخواهد شد مگر آن که حضور وکیل در دادگاه ضروری باشد که در این صورت یا به دادگاه مذکور وکیل دیگری می‌فرستد و یا اگر حق توکیل نداشته باشد نسخه ثانی اخطاریه دادگاه جنایی یا دیوان کیفر را ضمن لایحه برای اعتذار از حضور تقدیم دادگاه می‌کند و در صورت اخیر جلسه فقط برای یک نوبت تجدید خواهد شد.

تبصره ۱- وکیل باید دادگاه جنایی را بر دیوان کیفر مقدم بدارد و در صورتی که در دو یا چند دادگاه جنایی یا دیوان کیفر دعوت شده باشد حضور وکیل در هر یک از دادگاه‌های مذکور بر حسب تقدم تاریخ ابلاغ از طرف دادگاه خواهد بود.

تبصره ۲- عزل یا استعفا یا تعیین وکیل جدید باید در موقعی به عمل آید که موجب تجدید جلسه نشود. در صورت عدم رعایت این ترتیب استعفا و عزل و تعیین وکیل جدید برای این جلسه پذیرفته نمی‌شود و دادگاه به رسیدگی ادامه می‌دهد.

تبصره ۳- هرگاه جلسه دادگاه جنایی یا هر دادگاه جزایی دیگر که حضور وکیل متهم در آن ضرورت دارد به معاذیر قانونی وکیل تجدید شود رئیس دادگاه مکلف است بلافاصله وکیل انتخابی برای متهم تعیین کند و وقت دادرسی را به وکیل مذکور ابلاغ کند هرگاه در جلسه بعد وکیل قبلی یا وکیل دیگری که متهم انتخاب و معرفی کرده است در دادگاه حضور یابد و از متهم دفاع نماید دادرسی با حضور او ادامه خواهد یافت و الا وکیل انتخابی دادگاه از متهم دفاع می‌کند و دادگاه حکم خواهد داد.

ماده ۲۹- از وکلایی که حق وکالت در توکیل دارند هیچ عذری برای عدم حضور در جلسه مقرر پذیرفته نمی‌شود. هرگاه وکلی در یک ساعت در دو محکمه دعوت شده باشد باید به یکی از دو محکمه که نسبت به دعوی مطروح در آنجا وکالت در توکیل دارد وکیل بفرستند و در دیگری خود حاضر شوند.

ماده ۳۰- وکیل باید اسراری که به واسطه وکالت از طرف موکل مطلع شده

و همچنین اسرار مربوطه به حیثیات و شرافت و اعتبارات موکل را حفظ نماید.
ماده ۳۱- وکلا باید وکالت انتخابی حقوقی و جزایی را که در حدود قوانین و نظامات به آنها ارجاع می‌شود قبول نمایند.

تبصره- مقصود از وکالت انتخابی وکالتی است که از طرف محکمه در موارد جزایی و از طرف کانون در امور حقوقی به آنها ارجاع می‌شود.

ماده ۳۲- وکلا باید با موکل خود قرارداد حق الوکاله تنظیم و مبادله نمایند و نسخه ثانی قرارداد را به ضمیمه وکالتنامه به دفتر محکمه تسلیم دارند قرارداد حق الوکاله و فهرست اسنادی که موکل به وکیل می‌سپارد و همچنین قبوض و جوهی که وکیل دریافت می‌دارد مطابق نمونه‌ای است که از طرف وزارت عدلیه معین خواهد شد.

ماده ۳۳- قرارداد حق الوکاله که به موجب نظامنامه وزارت عدلیه معین می‌شود باید به ترتیب تصاعد نسبت به مدعی‌به و نسبت به مراحل محاکمه بدایت و استیناف و تمیز معین شود.

میزان خسارتی که محکوم‌له می‌تواند از محکوم‌علیه مطالبه نماید همچنین میزان مخارج مسافرت‌هایی که وکلای عدلیه برای امور وکالتی می‌نمایند نیز مطابق تعرفه‌ای است که وزارت عدلیه تنظیم می‌نماید.

ماده ۳۴- دریافت هر وجه یا مالی از موکل یا گرفتن سند رسمی یا غیر رسمی از او علاوه بر میزان مقرر به عنوان حق الوکاله و علاوه بر مخارج لازمه به هر اسم و هر عنوان که باشد ولو به عنوان وجه التزام و نذر ممنوع است و مرتکب به مجازات انتظامی از درجه پنج به بالا محکوم می‌شود و چنین سند و التزام در محاکم و ادارات ثبت منشأ ترتیب اثر نخواهد بود - در صورتی که وکیل این عمل را به‌طور حيله انجام دهد مثل این که پول یا مال یا سندی در ظاهر به عنوان دیگر و در باطن راجع به عمل وکالت باشد و یا در ظاهر به اسم شخص دیگر و در باطن برای خود بگیرد کلاهبردار محسوب و مورد تعقیب جزایی واقع خواهد شد.

ماده ۳۵- مخارج لازمه مذکور در ماده قبل عبارت است از مخارج عدلیه و خرج مسافرت و خرج تحقیقات و معاینه محلی و حق الزحمه مصدقین و خبره و حق الحکمی و خرج تلگراف و پست و طبع اعلانات.

ماده ۳۶- در صورتی که وکیل بخواهد از وکالت استعفاء نماید باید قبلاً طوری به موکل و محکمه اطلاع دهد که موکل بتواند وکیل دیگری در موقع برای خود معین و به محکمه معرفی کند.

ماده ۳۷- وکلا نباید بعد از استعفاء از وکالت یا معزول شدن از طرف موکل یا انقضاء وکالت به جهتی از جهات وکالت طرف مقابل یا اشخاص ثالث را در آن موضوع بر علیه موکل سابق خود یا قائم مقام قانونی او قبول نمایند و محاکم وکالت او را نباید در این موارد بپذیرند.

ماده ۳۸- وکلا نباید به طور مستقیم یا غیر مستقیم برای رد قاضی یا حکم یا وکیل مدافع طرف یا به منظور تطویل محاکمه به وسیله خدعه آمیزی متوسل شوند.

در صورت تخلف به مجازات انتظامی از درجه ۴ به بالا محکوم خواهند شد.
ماده ۳۹- وکیل حق ندارد دعاوی را به طور مصادعه یا در ظاهر به اسم دیگری و در باطن به اسم خود انتقال بگیرد و این قبیل دعاوی در محکمه پذیرفته نخواهد شد و متخلف به مجازات انتظامی از درجه ۴ به بالا محکوم خواهد شد.

ماده ۴۰- وکلاء نمی توانند نسبت به موضوعی که قبلاً به واسطه سمت قضایی یا حکمیت در آن اظهار عقیده کتبی نموده اند قبول وکالت نمایند.

ماده ۴۱- در صورتی که خیانت وکیل نسبت به موکل ثابت شود از قبیل آنکه وکیل با طرف موکل ساخته و بالنتیجه حق موکل را تضییع نماید به محرومیت ابدی از شغل وکالت محکوم خواهد شد و موکل می تواند خسارات وارده بر خود را از او مطالبه نماید.

ماده ۴۲- وکلا باید در مذاکرات شفاهی در محکمه و لوابیح کتبی احترام و نزاکت را نسبت به محاکم و تمام مقامات اداری و نسبت به وکلا و اصحاب دعوی مرعی دارند در صورت تخلف به مجازات انتظامی از درجه ۴ به بالا محکوم خواهند شد مگر این که عمل مشمول یکی از عناوین جزایی باشد که در این صورت لاقبل به حداکثر مجازات مقرر در قانون محکوم خواهند شد.

ماده ۴۳- وکلا باید دارای دفتر منظم بوده و مراسلات و مکاتباتی که راجع

به امر وکالت است ثبت و ضبط نمایند - طرز تنظیم و نگاهداری آن را دفتر بازرسی و تشکیلات وکلا معین خواهد نمود و حفظ دفتر و ته چک قبوض تا ده سال پس از تاریخ ختم آن اجباری است.

ماده ۴۴- وکلا باید پس از ابلاغ حکم و یا قرار و یا اخطاری که مستلزم انجام امر یا دادن خرجی از طرف موکل است به اسرع اوقات به موکل یا متصدی امور او کتباً اطلاع دهند به طوری که تفویض حقی از او نشود.

ماده ۴۵- وکلا باید اثر قانونی عدم پیشرفت دعوی موکل را در امری که نسبت به آن قبول وکالت می نمایند اعم از حقوقی و جزایی مخصوصاً در اقامه دعوی جزایی و دعاوی جعل و اعسار قبل از تنظیم قرارداد حق الوکاله به موکل خاطر نشان نمایند.

فصل چهارم: در تعقیب و مجازات انتظامی وکلا

ماده ۴۶- مرجع تحقیق و رسیدگی مقدماتی نسبت به شکایت واصله از وکلا و تخلفات آنان دفتر بازرسی و تشکیلات وکلا عدلیه است و محاکمه انتظامی آنان در محکمه ای به عمل می آید مرکب از سه نفر عضو که وزیر عدلیه از بین مأمورین قضایی یا اداری عدلیه یا وکلا و یا به طور مختلط تعیین می کند.

طرز تحقیق و رسیدگی مقدماتی و تجدید نظر و مواعد محاکمه انتظامی وکلا را وزارت عدلیه به موجب نظام نامه تعیین خواهد نمود، پارکه انتظامی وکلا دفتر بازرسی و تشکیلات وکلا عدلیه است.

ماده ۴۷- وزیر عدلیه می تواند پس از آنکه به وسیله دفتر بازرسی و تشکیلات وکلا عدلیه یا به وسیله کانون وکلا و یا به وسایل دیگر از سوء اعمال و رفتار و تخلفات وکیلی مطلع شد امر به تعقیب انتظامی او بدهد و در موردی که اشتغال وکیل مزبور به وکالت تا تعیین تکلیف قطعی او منافی با حیثیت وکلا و یا موجب ضرر برخلاف حقی برای اشخاص باشد او را از شغل وکالت معلق دارد.

ماده ۴۸- محکمه انتظامی وکلا مکلف است پس از وصول اولین ادعاینامه انتظامی یا به تقاضای وزیر عدلیه علاوه بر رسیدگی انتظامی از جهت تخلف به صلاحیت اخلاقی و لیاقت علمی و عملی وکیل مورد تعقیب نیز رسیدگی نماید

جز در مورد وکلایی که دارای مدارک علمی یا پروانه درجه اول هستند که در این صورت رسیدگی به لیاقت علمی آنها لازم نیست.

ماده ۴۹- استرداد شکایت از وکیل و استعفای مشتکی عنه از شغل وکالت مانع تعقیب و رسیدگی انتظامی نیست لیکن استرداد شکایت موجب تخفیف مجازات است.

ماده ۵۰- در صورتی که حضور وکیل برای رسیدگی مقدماتی انتظامی و یا محاکمه انتظامی لازم و احضار شده و بدون عذر موجه حاضر نگردیده یا در موعد مناسبی که برای او معین شده جواب کتبی استیضاح را ندهد وزارت عدلیه می تواند او را موقتاً تا خاتمه رسیدگی از وکالت معلق نماید.

ماده ۵۱- مجازات‌های انتظامی به قرار ذیل است:

۱- توبیخ شفاهی

۲- توبیخ کتبی با درج در پرونده

۳- توبیخ با درج در مجله رسمی

۴- ممنوعیت موقت از سه ماه الی یک دو سال

۵- تنزل درجه

۶- محرومیت دائم از شغل وکالت.

وزیر عدلیه می تواند در صورت احراز سوء اعمال و رفتار یا تخلفات وکیلی یکی از مجازات‌های انتظامی تا درجه ۴ را درباره او مستقلاً اعمال نماید و رای وزیر در این موضوع قابل شکایت نیست، در صورتی که حکم مجازات از طرف محکمه صادر شود تا درجه ۳ نسبت به محکوم علیه قطعی است.

ماده ۵۲- محکمه تجدید نظر تشکیل می شود از یک نفر از اعضاء محکمه بدوی که به حکم قرعه انتخاب می شود و دو نفر از مستخدمین قضایی که همه ساله به طور ثابت از طرف وزارت عدلیه معین می شود.

ماده ۵۳- وزیر عدلیه می تواند در صورتی که رفتار وکیلی موجب اختلال مهمی در جریان امور قضایی حوزه معینی باشد او را مادام که موجبات اختلال باقی است از اشتغال به امر وکالت در آن حوزه ممنوع نماید.

ماده ۵۴- مرور زمان نسبت به تعقیب انتظامی وکلا دو سال از تاریخ وقوع